

Beroepsprofiel Tolk Nederlandse Gebarentaal

Wanneer ben je een bekwame tolk? Dat ben je als je in complexe beroepssituaties op de juiste manier weet te handelen. Dat leer je door veel in de praktijk bezig te zijn en door op de opleiding te leren welke keuzes je kunt maken. De keuzes die je kunt maken, hebben te maken met het vak / leergebied, maar ook met jou als persoon en met je handelen vanuit tolktechnische en culturele motieven. Meestal is het een combinatie van die drie. In de bekwaamheidseisen van een tolk wordt die combinatie zichtbaar. In onderstaande tabel zijn de zes competenties onderscheiden in de drie beroepsrollen en de vier typen situaties.

Zes competenties

De verantwoordelijkheden van de tolk zijn samen te vatten door drie beroepsrollen te onderscheiden: de interpersoonlijke rol, de vakinhoudelijke en tolktechnische rol en de organisatorische rol. Deze beroepsrollen worden door de tolken vervuld in vier verschillende typen situaties die kenmerkend zijn voor het beroep van tolk: het werken met cliënten, met collega's, met de omgeving waarin tolkopdrachten worden vervuld en met zichzelf. Bij dat laatste gaat het om het werken aan de eigen professionele ontwikkeling.

		Situaties			
		Met cliënten	Met collega's	Met omgeving	Met mezelf
Beroepsrollen	Interpersoonlijk	1	4	5	6
	Vakinhoudelijk en tolktechnisch	2			
	Organisatorisch	3			

1. Interpersoonlijk competent

De tolk Nederlandse Gebarentaal moet ervoor zorgen dat er in de tolksetting waarin hij werkt, een prettig werkklimaat heerst. Dat is de (mede)verantwoordelijkheid van de tolk NGT en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de tolk interpersoonlijk competent zijn. Een tolk die interpersoonlijk competent is, gaat op een goede manier om met zijn cliënten. Zo'n tolk schept een vriendelijke en coöperatieve sfeer en draagt bij aan een open communicatie. Zo'n tolk ondersteunt de zelfstandigheid van de cliënten en zoekt in zijn interactie met cliënten een goede balans tussen:

- (talig) volgen en ingrijpen
- tolken en uitleggen
- horende en dovencultuur

Bekwaamheidseis: De tolk NGT onderschrijft zijn interpersoonlijke verantwoordelijkheid. Hij is zich bewust van zijn eigen houding en gedrag én van de invloed daarvan op de cliënten. Hij heeft ook voldoende kennis en vaardigheid op het gebied van groepsprocessen en communicatie om een goede samenwerking met de cliënten tot stand te brengen.

2. Vakinhoudelijk en tolktechnisch competent

De tolk NGT kan zorgdragen voor de communicatie tussen horende en dove of slechthorende cliënten door het juiste gebruik van het Nederlands en de Nederlandse Gebarentaal, of Nederlands met gebaren, in een juiste culturele context. Dit is de verantwoordelijkheid van de tolk en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken, moet hij vakinhoudelijk en tolktechnisch competent zijn.

Bekwaamheidseis: De tolk NGT onderschrijft zijn vakinhoudelijke en tolktechnische verantwoordelijkheid. Hij heeft voldoende talige en tolktechnische kennis en vaardigheid om een positieve communicatie tot stand te brengen waardoor cliënten zich op een goede manier met elkaar kunnen onderhouden. De tolk doet dat op een professionele manier. Hij doet dit ook in een correct cultureel perspectief.

3. Organisatorisch competent

De tolk NGT draagt zorg voor organisatorische zaken die samenhangen met de tolkaanvraag, het tolkproces en het afronden van de tolkopdracht. Dat is de verantwoordelijkheid van de tolk NGT en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken, moet de tolk organisatorisch competent zijn.

De tolk NGT die organisatorisch competent is, zorgt ervoor dat hij op de hoogte is van de inhoud van de

tolkopdracht, waar deze plaatsvindt en wanneer, en bereidt zich op de juiste wijze voor.

Bekwaamheidseis: De tolk NGT onderschrijft zijn organisatorische verantwoordelijkheid. Hij heeft voldoende organisatorische kennis en vaardigheid om de tolkopdracht tot een goed einde te brengen. Hij doet dit overzichtelijk, ordelijk en taakgericht, in alle opzichten helder voor zichzelf, eventuele collega's en vooral voor de cliënten. En dat op een professionele manier.

4. Competent in het samenwerken met collega's

De tolk NGT moet ervoor zorgen dat zijn werk en dat van zijn collega's goed op elkaar is afgestemd. Dat is de verantwoordelijkheid van de tolk NGT en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken, moet hij competent zijn in het samenwerken met collega's. Een tolk die competent is in het samenwerken met zijn collega's, levert zijn bijdrage aan een goede tolksituatie in al zijn facetten en aan goede onderlinge samenwerking.

Bekwaamheidseis: De tolk NGT onderschrijft zijn verantwoordelijkheid in het samenwerken met collega's. Hij heeft voldoende kennis en vaardigheden om een professionele bijdrage te leveren aan een goede tolksituatie en aan goede werkverhoudingen.

5. Competent in het samenwerken met de omgeving

De tolk NGT moet contacten onderhouden met individuen en met instellingen waar hij voor en mee werkt. Hij moet er ook voor zorgen dat zijn professionele handelen en dat van anderen goed op elkaar afgestemd zijn. Bovendien moet hij eraan meewerken dat de samenwerking met die individuen en instellingen goed verloopt. Dat is de verantwoordelijkheid van de tolk NGT en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken, moet de tolk competent zijn in het samenwerken met de omgeving van de instelling.

Bekwaamheidseis: De tolk NGT onderschrijft zijn verantwoordelijkheid in het samenwerken met de omgeving van de instelling. Hij heeft voldoende kennis en vaardigheid om goed samen te werken met bedrijven of instellingen om hun gezamenlijke verantwoordelijkheid vorm te geven in het tolken voor cliënten. En hij heeft voldoende kennis en vaardigheid om goed samen te werken met mensen en instellingen die betrokken zijn bij het tolkproces.

6. Competent in reflectie en ontwikkeling

De tolk NGT moet zich voortdurend verder ontwikkelen en professionaliseren. Dat is zijn verantwoordelijkheid en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken, moet hij competent zijn in reflectie en ontwikkeling. Een tolk die competent is in reflectie en ontwikkeling, denkt regelmatig na over zijn beroepsopvattingen en zijn professionele bekwaamheid. Zo'n tolk streeft ernaar zijn beroepsuitoefening actueel te houden en te verbeteren.

Bekwaamheidseis: De tolk NGT onderschrijft zijn verantwoordelijkheid voor zijn eigen professionele ontwikkeling. Hij onderzoekt, expliciteert en ontwikkelt zijn opvattingen over het tolken en zijn bekwaamheid als tolk.